

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Ion Pillat
1891-1945

Ion Pillat UMBRA TIMPULUI

Editura
PRUT INTERNAȚIONAL

Respect pentru oameni și cărți

M-a părăsit azi lumea, ca și haina
Uitată colo-n cui,
Și singur stau împărțășit cu taina
Ce n-o pot spune nimănui.

Îmi las toiagul, praful și sandala
Nici umbră nu mai sânt.
Din alt tărâm privesc în zări petala
Luminii ce mi-a fost pământ.

CUPRINS

CASA AMINTIRII 1906-1910

Cântece de demult	
Cântec de toamnă	5
Ecou	6
Casa amintirii	
Casa amintirii	7
Întoarcere	8
Sfârșit de toamnă	9

VISĂRI PĂGĂNE 1910-1912

Sunt zile	10
Din Rubaiyatul lui Yussuf	11
Din Samisen	12
Centaurii	
Fugă de centauri	13
Rugă păgână	14
Pictor Ignotus	
Barbarul	15

ETERNITAȚI DE-O CLIPĂ 1912-1914

Îngerul amintirii	16
Sonete corintiene	
Rodis	17
Ocean polar	18
Ecouri marine	
Corul lopătarilor	19
Glasul sirenei	20
Sonete pariziene	
Iubitei de departe	21
Aceleiași	22

AMĂGIRI 1914-1916

Pe claic	23
Balada privighetoarei	24
Plasa	25
Turla	26
Ciocărlia	26

Cântecele mării

Fereastră pe mare	27
-------------------------	----

GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI 1916-1918

Balada toamnei	28
Balta	30
Ca să suim la tine	31
Furnica	32
Plopul	33
Seara la Miorcani	34
Călătorul	36
Soldați de plumb	37

PE ARGEȘ ÎN SUS 1918-1923

Florica	38
Cititorii	40
Închinare	40
Florica	42
Mormântul	43
Vârful dealului	44
Castanul cel mare	45
Rădăcini	46
Cireșul	47
Spre Izvorani	48
Pădurea din Valea Mare	49
Cucul din Valea Popii	50
În luncă	51
Parcul Goleștilor	52

Lumina, iarna	53
Biserica lui Horia	54
Căsuța din copac	55
Casa din deal	56
Cămara de fructe	57
Odaia bunicului	58
Ochelarii buniciei	59
Capela	60
Odiha tatii	61
Străinul	62
Adio la Florica	63

Trecutul viu

Septembrie	65
Cina cea de taină	66
Toamna	67
Jucării	68
Aci sosi pe vremuri	70
Acuarela	72

SATUL MEU 1923

Cimitirul	74
Rândunelele	75
Amurgul	76
Stâlpii de telegraf	77
Brotacul	78
Tăcerea	79
Pocul	80

BISERICĂ DE ALTĂ DATĂ 1923-1926

Drumul magilor

Biserica veche	81
Mănăstire	82
Toaca	83
Monahul la capre	84

Povestea Maicii Domnului

Năsterea	86
Bejenia	87
Înălțarea	88
Mreaja	89

LIMPEZIMI 1923-1927

Limpezimi	92
Casa cu liliac	93
Imagini, toamna	94
Poetul	95

Interior

Interior	96
Căprioara de porțelan	97
Peștii roșii	98
Artă poetică	99

Elegii

III Toamna la Florica	100
V Marinarul	101
VI Toamnă la Miorcani	102
XII De voi muri	104

CAIETUL VERDE 1927-1936

Scrisoare	105
Odaia ei	107
Ornic	108
Călătorire	109
Oglinda fermecată	110
Țara	111
De-o fi să fie raiul	112
Elegie pentru mine	113
A doua elegie	115
A treia elegie	117
A patra elegie	119

ȚĂRM PIERDUT 1927-1941

Insula	120
Alesul	121

SCUTUL MINERVEI 1933

IV [Adăpostit sub scutul Minervei stau deoparte]	122
VII [Cu armonie simplă de linii și lumină]	123
VIII [Sub rod se-ndoaie pomul când seva îl pătrunde]	124
XVIII [Te-am regăsit, de mintea-mi cu-atăta mai aproape]	125

BALCIC 1929-1939

Împlinire	126
Pe țărni	127

POEME ÎNTR-UN VERS 1935-1936

Poemul într-un vers	128
Păstorul mării	128
Îmbrățișare	128
Pan	128
Zvon	128
Stelă funerară	128
Stelă de mim	129
Groapă nouă	129
Stelă de dansatoare	129
Trup de fată	129
Dorință	129
Colori	129
Întâlniri	129
Veghe	130
Pasărea din basm	130
Iarnă	130
Artă poetică	130
Amurg	130
Melancolie	130

Logodna	130
Pasărea mării	131
Calca nopții	131
Mare sudică	131
Insula de mîrodenii	131
Navigatorii	131
Marinarul	131
Trecutul	131
Plaja	132
Tinerete	132
Apă neînchepută	132
Dezamăgire	132
Seara la Voroneț	132
Vecernie	132
Heraclit	132
Tipar	133
Artă poetică	133
Portret	133
Floarea vremii	133
Stol coborât	133
Murmur etern	133
Darul	133
Poetul trădat	134
Vasul lovit	134
Belșug	134
Castana	134
Drum de noapte	134
Nocturnă	134
Casa copilăriei	134
Menire	135
Reîntoarcere	135
Asemănări	135
Păreri	135

Amurg în crâng	135
Casă la Balci	135
Fată la fântână	135
Turc bătrân	136
Măgărușul	136
Cimitir tătăresc	136
Golful	136
Camee	136
Driada	136
Mare pămînteană	136
Ciocărlia	137
Norii	137
Popor nomad	137
Popor nomad	137
Sclav	137
Popas	137
Descălecătorii	137
Crăciun	138
Artă poetică	138
Zile și nopți	138
Hanul vechi	138
Prevestire	138
Copilărie	138
Toamna copilăriei	138
Părăsire	139
Conac de altă dată	139
Singur	139
Veveriță, toamnă	139
Poetul	139
Vânătoare	139
Inima	139
Templul antic	140
Marmură greacă	140

Friză	140
Friză	140
Friză	140
Păstorul	140
San Francisco del Deserto	140
Amintirea	141
Gorgane pe Bărăgan	141
Sfârșit de iarnă	141
Primăvară pastorală	141
Primăvară	141
Cetatea din mare	141
Stăpânul mării	141
Cățelul pământului	142
Țara	142
Lacrimi	142
Luntrașul	142
Floare târzie	142
Cer răsturnat	142
Nemuriri plâpânde	142
Clopot de taină	143
Întoarcere	143
Cimitir tătăresc	143
Cimitir turcesc	143
Întăile micșunele	143
Bujori sălbatici	143
Lalele	143
Prier	144
Pescăruși	144
Înserare	144
Zarzar la mare	144
Despăduriri	144
Sângele vieții	144

VERSURI REGĂSITE 1927-1941

Fagul	145
Prolog la un poem părăsit	146
Seară la Stânca	149
Crez	150

UMBRA TIMPULUI 1934-1939

În toamnă	151
Ceas pierdut	153
An mort	154
Elegie	155
Amurg pe Prut	156
Poetul	158

IMPLINIRE 1939-1940

Cartea priveliștilor	
Cină	160
Natură moartă	161

Cartea tărilor

Prevestire	162
Vânătoare	163

Cartea mărturiilor

Împlinire	164
Păreră	165
Regăsire	166

CUMPÂNĂ DREAPTĂ 1939-1949

Unui cititor peste veacuri	167
Cântecul verii	168
Oglindiri	169
Singur	170
Vechime	171
Menire	173
Post-mortem	174

*Nu sunt al lui, dar satul e în mine;
Trăiește-n sufletu-mi cu toți ai săi.
Simt cum mustesc în sângele din vine:
Copaci și case, oameni buni și răi.*

*Amestec fără seamăn: cer și glie,
Iubiri, dureri și chiot și blestem –
Tot universul strâns într-o moșie...
O, Doamne, fă să-l depăn ca pe-un ghem!*

Ion Pillat

CASA AMINTIRII 1906-1910

CÂNTECE DE DEMULT

CÂNTEC DE TOAMNĂ

Lin frunzele cad, plâng apele-n vad,
Lung buciumpul toamnei în noapte răsună.

Prin ramuri de tei ning molcum scânteii,
Își cerne vrăjirea văpaie de lună.

Trec nori după nori în veci călători
Pe-ntinsele șesuri în zboruri deșarte.

Pe-al inimii gol se-așterne domol
Durerea trecută cu frunzele moarte.

ECOU

Era aceeași lună-n cer,
Aceași brazi pe dealuri,
Și apa-n spumă frământa
Cântând aceeași valuri.

Și tu aceeași tot erai,
Cum te născuse dorul.
Cu-aceiași zâmbet ascultai
Ce murmură izvorul.

Iar eu o clipă m-am făcut,
Cuteierând aleea,
Copilul ce fusei pe vremei;
Același pentru-Aceea.

CASA AMINTIRII

CASA AMINTIRII

E casa amintirii o casă cu pridvor,
Cu brâne și chilimuri pe încăperi zidite,
În drumul către dânsa țin strajă dreaptă plopi,
Și în pereți icoane de morți bătrâni veghează;
Strămoși din altă vreme de cari, uitând de jocuri,
Copii, ne apropiarăm privind cu ce sfială
La fețele lor șterse de sfinți în mănăstiri.

În casa amintirii nu-i *astăzi* și nu-i *ieri*,
Căci orologiul vremii a încetat să bată
Și clipa netrăită a înghețat pe el.
Dar prin iatac adesea te-apucă și te fură
Miresmele cosite cu florile de fân
Păstrate sub răcoarea pânzelului de în.
Și, seara, pe divane în liniștite-odăi
Tot mai pogoară cântec și zumzănit de strună
Ca de pe alăuta plăpânderor visări,
Când, în apus de soare și răsărit de lună,
Simțim zădărnicia întâielor uitări.

Rămân aceleași toate, și somnul fără zbucium
Îl dorm sub coperișul aceluiași trecut.
Stafie, trece gândul prin casa mea străveche
Sub raza călăuză a visului trecut...

Și închinând în urmă odăile străine,
M-am dus, m-am dus în lume, cu-atâția morți în mine.

ÎNTOARCERE

Prin crăpături de-obloane lumina, pete-pete,
 Pătrunde pe podele, pe pat și pe perete,
 Așa cum altădată încet s-a așternut
 Când odihneam aicea sub albul așternut.
 Iatacul e același și-n tihna lui adie
 În bâzâit de muște, bătrâna melodie
 Și ornicul rostește clipita de demult –
 Da, toate sunt aceleași: le văd și le ascult
 Și zilele pierdute revin. Simt că mă cheamă
 Privirea mea uitată din poza prinsă-n ramă,
 Cu ochii mei, cu ochii dintâi – și simt pe piept
 Cum giulgiul amintirii se lasă – și deștept
 Privesc cum îl atârnă drept coviltir pe toate.
 Pe zid mai e hârtia cu flori încondeiate,
 Și pușca ruginită mi-o văd pe un dulap,
 I-e frică iar – o clipă – copilului, de-un cap
 De cerb cu ochi de sticlă și coarne rămurate...

Adorm în paza unor descântece curate.

SFÂRȘIT DE TOAMNĂ

Nu mai vorbi, nu râde, nu te gândi, nu plânge,
 Nu mai visa zadarnic: e prea târziu acum.
 Nu vezi ce toamnă tristă? Cu pete mari de sânge
 Se irosește frunza pornită-n zbor pe drum.
 Prin codrul de cărbune plutește-al iernii fum –
 Nu mai vorbi, nu râde, nu te gândi, nu plânge.

Cu fața ei asemeni iubirii ce-a trecut,
 Pe tâmpla din Văratice, din vremuri legendare,
 O Sfântă-i zugrăvită de un necunoscut.
 Icoana tănuită ce farmec straniu are!
 Tăcut o șterge veacul, dar tot mai blândă pare
 Cu fața ei asemeni iubirii ce-a trecut.

Respect pentru **SUNT ZILE** și cărți

Sunt zile când mi-e dorul flămând ca un barbar,
Războinicii călare i-aș năpusti ca vântul
Și aș cânta cu dâștii prin stepe; iar pământul
Învins ca de cutremur s-ar prăbuși. Cuvântul
Ce mântuie-n biserici s-ar cere în zadar.

În alte zile dorul mă leapădă sătul,
Și singura-mi dorință e ca pe țărm de mare
Să urmăresc cu ochii corăbiile-n zare,
În mine amintirea să piară călătoare,
Și umbra umbrei mele s-o am, mi-ar fi destul.

Sunt zile când mi-e dorul așa de bun, s-ar duce
Să dea întregu-mi suflet cum alții dau un ban
Și inima-mi, deschisă la toți, s-ar face han,
La care năvăli-va norodu-n lung chervan.
Sunt clipe când în spate aș vrea să port o cruce.

În alte zile dorul mă face rău și rece
Trăind de piatră parcă, nepăsător idol...
Și miezul vieții însuși îmi pare că e gol,
Că omul e o mască și mila e un rol
Și, orb, privesc durerea ce lângă mine trece.

DIN RUBAIYATUL LUI YUSSUF

Din orișice iubire dorințe vechi răsar:
În zori de zi amurgul revine parcă iar.
Paharnice, ne toarnă în privăvara nouă
Străvechiul vin al toamnei ce scânteie-n pahar.

*

Din paltinul în frunză curg picături de lună,
Departe clopoței cămilelor răsună,
Miros de iasomie ne vine prins în vânt,
Iar eu visez povestea ce-n ochii tăi se-adună.

*

Legându-mi, doritoare, colan de brațe moi,
Mă-ntrebi: „E luna nouă alunecând prin foi?”
– Iubito, nu e luna, ci chipul tău îmi crește
Pe ceruri, în oglinda răsfrântă peste noi.

*

Miros de fân cosit curând în plete negre are,
Chiar trandafirii la Șiraz ca buzele-i nu sunt.
Poți călări un an întreg din Ispahan la mare
Și parcă tot în ochii ei luceafărul ră sare.

*

Cu caravana mâine plecând din nou prin lume,
Nisipul și pustiul pe drum or să mă-ndrume,
Dar azi ce-mi pasă mie, strigându-te, de-aud
Cum muezinul Morții mă cheamă lung pe nume.